

Kong Jensen i de blindes rige

- af Michael Pihl og Jesper Rosenløv¹

Baggrunden for denne artikel i Tidehverv kræver en nærmere forklaring. I maj 2017 holdt professor i kirkehistorie, Carsten Selch Jensen, et foredrag om korstogene i Teologisk Forening ved Københavns Universitet. I dette foredrag kom Selch Jensen bl.a. ind på vores bog, som han – uden at have læst den – forsøgte at placere inden for en særlig højreorienteret og antimuslimsk diskurs. En ganske usaglig påstand, som vi blev nødt til at adressere. Det var derfor glædeligt, at Diakonissestiftelsens blad Fønix gerne ville fortsætte den debat, som Selch Jensen havde påbegyndt, idet tidsskriftet ønskede at bringe Selch Jensens foredrag på tryk samt vores svar hertil. Aftalen var altså, at Selch Jensen og vi på skrift i tidsskriftet Fønix skulle indgå en fri debat om emnet. Vi fik af redaktionen derfor tilsendt Selch Jensens foredrag, som vi kunne gå i gang med at nærlæse og formulere et svar til. Redaktionen oplyste os om, at Selch Jensen kendte præmisserne og var helt indforstået med at tage en debat med os. Men dette skulle pludseligt ændre sig. Vi indsendte i januar 2018 vores svar til Fønix, der efterfølgende sendte dette videre til Selch Jensen, således at han fik mulighed for at svare på vores indlæg. Men efter gennemlæsning af vores svar – som Tidehverv har været så venlig at bringe i dets fulde længde herunder (dog uden direkte citater fra Selch Jensens foredrag) – skete der noget besynderligt med professor Carsten Selch Jensen. Han meddelte nu, at han alligevel ikke ønskede at få sit foredrag bragt i Fønix og dermed bortfaldt præmissen for en debat med os ligeledes. Vi havde naturligvis meget svært ved at forstå årsagerne til denne pludselige kovending fra Selch Jensens side samt hans argumenter herfor,

¹ Af Michael Pihl og Jesper Rosenløv – forfattere til bogen *Korstogene – islams ekspansion og kristen modoffensiv*, Frydenlund 2016. Artiklen blev trykt i Tidehverv, marts 2018, s. 58-62.

idet vi var lodret uenige i, at det på nogen måde skulle kunne skade Fønix' omdømme at publicere vores indlæg og at det kunne få uheldige konsekvenser for dette tidsskrift.

Vi undrer os naturligvis fortsat over professorens pludselige flugt fra denne åbne debat samt hans opførsel – ikke alene over for os, men ligeledes over for tidsskriftet Fønix. Og vi ser kun én forklaring på denne opførsel, nemlig at professoren tabte modet, da han læste vores indlæg. Vi har tydeligvis fanget ham i en usaglig fremstilling, hvilket han for det første ikke ønskede at få frem. For det andet kan han ikke svare på de spørgsmål, vi stiller ham i vores indlæg. Og det skulle naturligvis heller ikke frem. Derfor valgte Carsten Selch Jensen at kvæle den fri debat og få standset publiceringen af vores indlæg i Fønix.

Vi har derfor taget kontakt til Tidehverv for at få publiceret vores indlæg. Da dette tidsskrift meget venligt tilbød at trykke vores indlæg, blev Carsten Selch Jensen endnu engang kontaktet og fik tilbuddet om ligeledes at komme til orde i Tidehverv. Selch Jensen afviste dog dette tilbud med aldeles uklare og skiftende forklaringer. Samtidig forbød han iflg. Tidehvervs redaktør med henvisning til ophavsretsloven at citere direkte fra det manuskript, vi havde fået tilsendt af Fønix. Vi ville meget gerne bringe de citater, vi er i besiddelse af, hvor Carsten Selch Jensen omtaler vores bog. Men da Selch Jensen truer med ophavsretsligt sagsanlæg er vi dog nødt til at parafrasere hans påstande, selvom vi helst ville have bragt professorens egne citater her i bladet. Nedenstående referat af, hvad Selch Jensen sagde i sit foredrag bygger på et mundtligt referat fra en tilhører og på Selch Jensens manuskript, som vi altså fik tilsendt.

Vi skylder Tidehverv tak for at belyse denne sag, men ærgrer os naturligvis over dette absurde forløb. Måtte debatten i Danmark om korstogenes historie fremover blive mere frigjort.

–

I maj 2017 holdt professor Carsten Selch Jensen et foredrag i Teologisk Forening over emnet korstogene som forskningsfelt og aktuel politisk-religiøs diskurs. Udover at præsentere en kort og fin historiografisk gennemgang af korstogsforskningen fremkommer Selch Jensen med en række mere generelle betragtninger vedrørende historieskrivning og brugen af korstogene i en moderne "diskurs". Vi vil i det følgende lade Selch Jensens konstruktivistiske tilgang, der nærmest synes at ophæve enhver intersubjektiv historisk sandhed – og dermed historie som videnskab – ligge og blot glæde os over hans opfordring til trods alt at tage udgangspunkt i det samtidige kildemateriale og forsøget på at forstå korstogene ud fra middelalderens egen forståelseshorisont. Sidstnævnte kunne vi ikke være mere enige i. Men i forbindelse med Selch Jensens gennemgang af den nutidige diskurs – eller brug af korstogene – er der en række ting, der undrer os. Det gælder for det første hans usaglige og ukvalificerede forsøg på at karakterisere vores bog – samt for det andet hans totale mangel på evne til at rette sit skarpe analytiske blik mod sin egen og hans nutidige fagfællers forskning og ikke mindst formidling af korstogsemnet. På intet tidspunkt overvejer Selch Jensen om den forskning og formidling, som foretages af de historikere, som Selch Jensen betegner som "fremtrædende", ligeledes bærer præg af politisk historiebrug og medvirker til politisk spin. Hvilken "diskurs", han selv tilhører, og

hvilken historieforståelse, han selv og hans "fremtrædende" historikere er med til at "konstruere," er spørgsmål, der fuldstændig synes at have forbigået Selch Jensens opmærksomhed. Og det er særdeles interessant.

En del af forklaringen på Selch Jensens blinde vinkel kunne ligge i det forhold, at han er præget af den samme indgroede konsensus, der kendetegner flere danske korstogshistorikere, som f.eks. Kurt Villads Jensen, som i årevis fra historisk formidling og debat herhjemme har fortrængt det indlysende forhold, at en væsentlig del af baggrunden for middelalderens korstogsbevægelse var islams voldelige ekspansion og undertrykkelse af kristne. Det var ganske vist ikke den eneste årsag, men det var så sandelig en væsentlig faktor. Det skylder man studerende og læsere at gøre opmærksom på, men i de blindes rige er den enøjede konge og i universitetsverdenen herskede Villads/ Selch - Jensens enøjede fortolkning af korstogshistorien i årevis.

Det samme gjaldt i høj grad m.h.t. de undervisningsbøger, der forelå på dansk om emnet. Indtil vi i 2016 på forlaget Frydenlund udgav historiebogen; "Korstogene – Islams Ekspansion og Kristen Modoffensiv".

For sagesløse teologistuderende har Selch Jensen så holdt et foredrag om korstogene, hvor han bl.a. kritiserer vores bog uden at have læst den. En kritik så usaglig, at det kan synes vanskeligt at se, hvad vi skal stille op med den. Hvor skal man begynde? For udover indledningsvis at konstatere modsætningen mellem den faglige status forbundet med professortitlen og det, man vel må opfatte som subjektive kommentarer til vores korstogsbog, som professor Selch Jensen tydeligvis slet ikke har læst, må vi dernæst af hensyn til den saglige historiedebat om korstogstiden nødvendigvis fastholde en række spørgsmål, som Selch Jensen ikke vil forholde sig til.

Det fremgik af Selch Jensens foredrag, at DR på et tidspunkt bad ham læse og dernæst kritisere vores bog, men at dette aldrig blev til noget, fordi DR ikke ville købe bogen til ham. Selch Jensen har altså hverken købt, lånt eller læst vores bog. Han har kun læst forlaget Frydenlunds omtale af den på internettet. Alligevel mente Selch Jensen i en offentliggjort foromtale til foredraget at vide, at vores bog afspejler "... en række aktuelle forsøg på at rehabilitere korstogene som et nødvendigt forsvar for en europæisk kristendom og kultur, der dengang som nu (hævdes det) presses af en ekspansiv islamisk religion." Her må vi jo så spørge professor Selch Jensen: Hvor skriver vi i bogen noget som helst om at korstogene skulle have været "et nødvendigt forsvar" for kristendommen? Og hvor hævder vi i bogen, at denne udvikling skulle finde sted – "dengang som nu"?

I sit foredrag rejste professoren om vores korstogsbog desuden spørgsmålet: Om der mon ikke snarere var tale om et revisionistisk værk fra en ikke nærmere defineret (dansk) højrefløj og dens skingre opgør med alt hvad der har med islam, indvandring og kulturmøde at gøre? Igen må man spørge professoren: Hvor i bogen forsøger vi et skingert opgør med alt, hvad der har med islam, indvandring og kulturmøde at gøre? Igen fremsætter Selch Jensen spekulative og subjektive vurderinger om en bog, som han tydeligvis ikke gider sætte sig ned og læse. I og for sig lidt pinligt, men for en mere overordnet betragtning måske også et interessant fænomen: Her har vi en akademisk ekspert, der reagerer imod en bog, som han vitterlig ikke har

læst. Hvorfor gør han det? Noget tyder jo på, at der hermed for Selch Jensen er noget andet og mere på spil end selve sagens substans. Vi må formentlig for professor Jensen ikke skrive og sige, som vi antages at gøre i bogen, fordi dette ville udfordre *hans* historiekonstruktion?

Selch Jensen argumenterer alt i alt pinlig usagligt i sit foredrag om vores bog og det kan derfor virke lidt meningsløst overhovedet at indlede en seriøs debat på dette grundlag. Lad os ikke desto mindre forsøge, f.eks. ved at påpege en række yderligere forhold, hvor Selch Jensen i sit foredrag går som katten om den varme grød og lad os prøve at stille ham nogle centrale spørgsmål.

Selch Jensen hævdede i sit foredrag, at der i dansk sammenhæng ikke var noget nyt i vores forsøg på at inddrage islams ekspansion som en del af en mangesidet og nuanceret forklaring af baggrunden for korstogsbevægelsen og påstod for sit eget vedkommende fortsat at have til gode at se, hvori det nye egentlig bestod. Ud fra de interviews Selch Jensen havde læst påstod han, at vi løb åbne døre ind. Vi løber altså "åbne døre ind", når vi forklarer islams ekspansion som en del af baggrunden for korstogene, påstår Selch Jensen. Standardværker og undervisningsbøger om korstogene gør skam allerede opmærksom på denne indlysende sammenhæng, må man forstå. Men er det nu også sandt? Nej, det er tværtimod en ganske vidtgående fordrejning. Islams ekspansion (hvis denne overhovedet nævnes) og korstogene er i de fleste undervisningsbøger anbragt i hver deres separate afsnit uden forklaring for eleverne af sammenhængen mellem de to forhold og i historiske standardværker på dansk fremstilles korstogene som et udtryk for en pludselig uprovokeret kristen aggression, der ødelagde en ellers fredelig sameksistens mellem muslimer og kristne. I denne forbindelse spiller Urban d. 2.'s korstogstale i 1095 en afgørende rolle. Hvis man skal tro en stor del af den litteratur om korstogene, der er tilgængelig på dansk, går baggrunden for korstogene ikke længere tilbage end til denne enkeltstående begivenhed. Med andre ord skulle pave Urban 2.'s korstogstale i 1095 alene og i sig selv kunne forklare korstogene og konflikterne mellem islam og kristendom i middelalderen og hvorfor tusindvis af europæere begejstret sluttede sig til korstogsbevægelsen. Ofte tager fremstillingen i disse værker derfor ganske simpelt sin begyndelse med Urbans tale. Her undlader man helt at omtale tidligere konflikter mellem islam og kristenheden – som f.eks. muslimske hæres brutale erobring af 2/3 af tidligere kristne kernelande i Mellemøsten, Nordafrika og Spanien. Den halvkvædede vise om korstogene ser også ofte bort fra den kendsgerning, at byzantinske kejsere havde henvendt sig flere gange til paven i Rom for at bede om militær hjælp mod tyrkerne, som havde angrebet og hærget store dele af Det Byzantinske Rige. Der ses ligeledes bort fra historiske kilder, der beskriver de muslimske angreb mod de østkristne før korstogene. F.eks. er tyrkernes brutale undertrykkelse og massakre mod armenierne i Anatolien fra 1060'erne ikke nævnt i noget baggrundsafsnit i standardværkerne om korstogene.

Den fraværende forklaring af de forudgående årsager præger eksempelvis også i højeste grad standardværket "*Politikens bog om Korstogene*" forfattet af Kurt Villads Jensen, en af Selch Jensens "fremtrædende" historikere. Bogen redegør udmærket for korstogenes forløb, men mangler helt et baggrundsafsnit. Den historieinteresserede læser får ikke andre forkla-

ringer på korstogsbevægelsen end den lidt mystiske, at 1000-tallets kristne religiøsitet "pludselig ... nemt blev meget voldelig" (s.6).

Samme opfattelse af korstogene som uprovokeret kristen aggression overfor en fredelig muslimsk verden repræsenteres ligeledes af middelalderhistorikeren Brian McGuire, der i øvrigt også fastholder en noget bedaget opfattelse af korstogene som begyndelsen på vestlig "imperialisme". Hos McGuire løb vi bestemt ingen åbne døre ind med vores bog. I forbindelse med sin omtale af bogen kunne han på DRs hjemmeside, 31.marts 2016, f.eks. hævde: "Korstogene blev begyndelsen på Vestens aggressive fremfærd ... Korstogene blev udgangspunktet for århundreders erobringstogter, ikke alene i Mellemøsten, men også i Asien og i Syd- og Nordamerika". Naivt og ganske uhistorisk tolker McGuire således korstogsbevægelsen som historisk forløber for 1700- og 1800-tallets europæiske imperialisme. En opfattelse, som korstogshistorikere i udlandet som f.eks. Jonathan Riley-Smith for længst har gennemhullet.

Alt i alt synes Selch/Villads Jensenskolen at ville fastholde den historiske forsimpning; at korstogsbevægelsen kun havde årsager i vesteuropæiske forhold. Og islam havde intet med sagen at gøre. Det var altså ikke i 630'erne, da Det Hellige Land blev erobret af muslimerne, at det dårlige forhold mellem den kristne og muslimske verden begyndte. Det var heller ikke i 639, da erobringen af det kristne Ægypten indledtes – eller i 640, da kaliffen 'Umar udviste kristne (og jøder) fra Arabien. Det var heller ikke da islams hære i 700-tallet erobrede Spanien og invaderede Frankeriget eller da de angreb Italien og plyndrede dele af Rom og Peterskirken i 800-tallet, at konflikten mellem islam og kristenheden begyndte. Og tyrkernes invasion af Det Byzantinske Rige og deres brutale massakrer på f.eks. armenierne fra 1060'erne havde slet intet med sagen at gøre. Det samme gælder islams undertrykkende og diskriminerende behandling af ikke-muslimer i de erobrede områder. Det spillede heller ingen rolle. Det forhold, at kristne ofte og i stigende grad var blevet udsat for voldelige overfald og forskellige former for chikane, når de drog på pilgrimsrejse til Det Hellige land, var naturligvis også sagen aldeles uvedkommende. Nej, det gode forhold blev "pludselig" ødelagt i 1095, da Urban holdt sin tale og det skyldtes, at kristendommen "nemt blev meget voldelig". Gad vide om man ville forfatte en historisk fremstilling om den anden verdenskrig, hvor man startede med Chamberlains radiotale den 3. september 1939, men undlod den forudgående tyske ekspansion i 1930'erne?

Villads Jensen har på det seneste ganske vist ændret lidt i sin retorik. Før undgik han helt islams ekspansion som en del af baggrunden for korstogene, og nu bedyrer han, at det "slet ikke [giver] mening at diskutere, hvem der kom først" (KD 02. 07. 2017). Alligevel fastholdes det grundlæggende synspunkt, at korstogsbevægelsen ikke rigtig havde baggrund i islams ekspansion.

Den samme tendens ses med hensyn til undervisningsbøger. Eksempelvis opretholder Henrik Skovgaard Nielsens gymnasiebog; *Korstog og jihad?* (1998, s.43ff.) myten, om at de muslimske erobrere ikke medførte nævneværdig undertrykkelse af de erobrede folk og deres religion: "Det mellemøstlige område havde tidligere været underlagt arabiske herskere, som behandlede kristne pilgrimme ganske godt. Der var restriktioner: De måtte ikke have klokker og kors i deres kirker, og de skulle kunne genkendes af andre ved at bære en gul turban. De

måtte også betale en særskat. Men udover dette fik de lov til at udøve deres religion i fred". Denne nedtoning af den muslimske undertrykkelse af f.eks. jøder og kristne i Det Hellige Land, står i skærende kontrast til kildernes vidnesbyrd. Mange af disse kilder kan findes i en dansk oversættelse på hjemmesiden: <http://centerforhistorieformidling.dk/korstogene.html>

Som historikeren Moshe Gil udtrykker det: "Af kilderne fremstår et indtryk af mishandling og varierende grader af forfølgelse. [...] Næsten generation efter generation beskriver kristne forfattere forfølgelse og chikane udviklende sig til nedslagtning og ødelæggelse, som kristne måtte lide under grundet de muslimske herskere" (*A History of Palestine, 634-1099*, s.469ff.). I undervisningsbogen *Korstogene – Idé og virkelighed* (2004) nedtoner Lars Peter Visti Hansen ligeledes til dels den muslimske undertrykkelse og fremfører endvidere (s.9): "I det meste af 1000-tallet kunne pilgrimmene rejse ubesværet og forholdsvis sikkert over land gennem Byzans. En gruppe af tyske biskoper rejste således i 1064-1065 med et følge på i alt 7.000 mennesker til Jerusalem og tilbage. Efter 1070 betød tyrkernes indtrængen i Lilleasien at veje, broer og brønde blev ødelagt". Sandheden er ifølge kilderne dog en ganske anden. Den store tyske pilgrimsrejse, som Visti Hansen omtaler, blev netop udsat for overfald og angreb. "Ud af de syv tusinde, som drog ud, kom ikke engang to tusinde tilbage", skriver en samtidig kronikør (Marianus Scottus). Der er flere eksempler på mord, overfald og chikane mod kristne pilgrimme i 1000-tallet, og hindring af overfald på kristne pilgrimme udgør da også en del af pave Urbans argumentation for at drage på korstog. Trods kildernes udsagn afviser flere (bl.a. Karsten Fledelius), at dette skulle udgøre en reel baggrund for korstogene. Brian McGuire antydede i 2008 i *Kristeligt Dagblad* (3. okt.) ligefrem, at historierne om overfald på kristne var opdigtet til lejligheden. Interessant nok bekræftes Urbans fremstilling dog ikke kun af et utal af kristne kilder, men også fra muslimsk side. For året 1093-94 skrev syrereren Al-Azimi (1090-1138): "Befolkningen i de syriske havne forhindrede frankiske og byzantinske pilgrimme i at rejse til Jerusalem. De af dem [pilgrimmene], der overlevede, spredte nyheden om dette til deres hjemland. Så derfor forberedte de sig på militær invasion".

Myten om korstogene som en uprovokeret kristen aggression er for længst punkteret af korstogshistorikere i udlandet. I stedet ses korstogstanken som et fænomen, der opstod gradvist under indtryk af de omfattende muslimske erobringer, angreb på Sydeuropa og Det Byzantinske Rige, overgreb på kristne pilgrimme og en århundreder lang undertrykkelse af kristne i Østen. Islams omfattende erobringer, der var inspireret af tanker om hellig krig (jihad), affødte således gradvist en kristen reaktion og en forestilling om krigsførelse som en kristen pligt - som ellers oprindeligt havde været fremmed for kristendommen. Det er rigtigt, at man inden for kristendommen siden senantikken havde udviklet tanker om retfærdig krig (hvilket vi også behandler i bogen). Men som Bernard Lewis skriver: "Korstoget opstod sent i den kristne historie og repræsenterer på en måde en drastisk afvigelse fra de kristne grundværdier. [...] I den langvarige strid mellem islam og den kristne verden opstod korstoget sent, det havde et begrænset omfang og varede forholdsvis kort tid. Jihad er nærværende fra begyndelsen af islams historie — i skrifterne, i profetens liv, og i hans fællers og efterfølgeres handlinger." Korstogene ødelagde således ikke en fredelig sameksistens mellem muslimer og kristne. Det muslimske herredømme over jøder og kristne (i f.eks. Spanien, Syrien, Palæstina

og i Armenien) var ikke præget af tolerance. Generation efter generation af kristne, jødiske og muslimske forfattere bevidner omfattende diskrimination, chikane, forfølgelse, ødelæggelse og drab.

Skønt disse konklusioner ofte er ganske banale set ud fra kildernes udsagn, er det i dagens Danmark ikke helt uproblematisk at fremføre dem. At fremføre disse pointer kan nemlig afføre en række interessante reaktioner, hvilket vi for nyligt oplevede i forbindelse med anmeldelserne af vores bog *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv*. Bogen fik en række gode anmeldelser i større aviser. Men som reaktion på anmeldelserne blev der til disse aviser indsendt en række indlæg, der både afspejler en række udbredte myter om korstogene, men også en foruroligende tendens i historiefaget. For det første byggede de omtalte indlæg – ligesom professor Selch Jensens kritik – IKKE på læsning af bogen. Reaktionen byggede alene på selve anmeldelserne eller interviews. Uden at have læst bogen mente f.eks. føromtalt McGuire således, at vi havde undladt bestemte aspekter af forhistorien om korstogene – aspekter som netop var udførligt beskrevet i bogen! En anden variation af denne overfladiskhed var påstanden om, at vores bog indeholdt noget, som den så faktisk ikke gjorde. En skribent påstod således, at bogen søgte at understøtte forestillingen om en evig civilisationskamp og en nutidig modstand mod "Eurabia". En anden kedelig tendens var forsøget på at diskvalificere bogen med henvisning til forfatterne. Bogen var forkert, fordi forfatterne var forkerte.

Problemet synes at være for disse skribenter, at ethvert grundigere forsøg på at forklare baggrunden for korstogene nødvendigvis vanskeliggør en brug af dem til aktuelle, politiske formål. Myten om og konstruktionen af den kristne verden som den hovedansvarlige og aggressive, intolerante aktør på anklagebænken skulle simpelthen opretholdes. Derfor var vores bog ubejlignet, når den søgte at nuancere korstogene og deres baggrund. Som historikeren Michael Böss udtrykte det, da han i et DR-interview blev spurgt om bogen (11.05): "Jeg tror, at bogen blandt andet har fået den modtagelse den har, fordi den prikker hul på muslimernes offeropfattelse, og det er dét, der vækker debat. Derfor er det også primært folk fra venstrefløjen, der har reageret, for på visse dele af venstrefløjen er der stadig en tendens til at bekræfte islamister i deres myte om muslimer som ofre for vestlig politisk og kulturel dominans".

En tredje reaktion på vores bog har været mere kryptisk og bunder i en ny og foruroligende tendens blandt visse udøvere af historiefaget. Her taler man meget om "diskurs" og "fortællinger", mindre om kilder og historiske forklaringer af sammenhænge. Kort sagt eksisterer næsten ingen former for historiske kendsgerninger, som vi kan sige noget om ud fra en analyse af de historiske kilder. Alt er fortolkning og fortolkerens egen "fortælling". Der er ingen historie – kun historikere! Fastholder man over for denne obskurantistiske tendens, at man – trods alle metodiske forbehold – v.h.a. analyser af de historiske kilder faktisk kan sige noget meningsfuldt om historiske begivenheder, ja så bliver man affejet som "kildepositivist". Når kildernes vidnesbyrd bliver ubejlignende for historieforståelsen eller for en bestemt historiekonstruktion, kan man affeje dem, der vil inddrage disse kilder, med beskyldningen om "kildepositivisme". Denne holdning kom f.eks. til udtryk af Johannes Adamsen fra Læreruddannelsen i Århus i et læserbrev den 04.05.2016 i Weekendavisen, hvor han kritiserede vores bog – naturligvis også uden at have læst en side i den. I debatten om korstogene blev den tendens ty-

delig, at man undgår en grundigere analyse af de historiske kilder og at den historiske baggrund for korstogene ofte fortaber sig i diskursanalysens tåger.

Selch Jensens foredrag havde ganske vist et historiografisk tilsnit, hvilket berettiger, at han bevægede sig i disse lidt højere luftlag, hvor der tales om historien som "konstruktion" o. lign. Men når han nu valgte at kritisere vores bog, så kunne det have været på sin plads, at denne kritik eksempelvis byggede på et fagligt grundlag. Er det forkert, at islams ekspansion spiller en rolle for udviklingen af korstogstanken? Hvorfor er det i så fald forkert? I sidste ende drejer uenigheden sig om, hvorvidt Selch Jensen overhovedet vil anerkende, at islams voldelige ekspansion og undertrykkelse af ikke-muslimer faktisk udgjorde en væsentlig del af baggrunden for korstogebevægelsen. Det nævner han ikke i foredraget. Ikke med et ord.

Er der mon nogle kilder vi fejltolker eller overser? I foredraget bruger Selch Jensen ikke kilder undtagen citatet fra William af Malmesbury, der udnyttes rent anekdotisk. Det er i øvrigt lidt pudsigt, at Selch Jensen i sit foredrag gør en dyd af historisk kildelæsning, når han ikke selv underbygger sine påstande med historiske kilder. Nuvel, det historiografiske emne fritager ham muligvis. Men lad os komme med en opfordring til historieinteresserede teologistuderende og den boglæsende offentlighed, hvis man da har en historisk interesse for at forstå korstogstiden i dens historiske sammenhæng: Grib nøglen til at forstå historien uden moderne ideologiske fordomme. Læs bogen *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv*. Læs kilderne på hjemmesiden: <http://centerforhistorieformidling.dk/korstogene.html> Og tag så selvstændigt stilling!

Endelig anmoder vi Carsten Selch Jensen om at forholde sig til disse spørgsmål.

1. Vil Selch Jensen benægte, at islams ekspansion og undertrykkelse af kristne udgjorde en væsentlig del af baggrunden for middelalderens korstogsbevægelse? (Et forhold som flere korstogshistorikere som f.eks. Thomas F. Madden bestemt ikke ville benægte).

2 Bernard Lewis skriver: "Korstoget opstod sent i den kristne historie og repræsenterer på en måde en drastisk afvigelse fra de kristne grundværdier. [...] I den langvarige strid mellem islam og den kristne verden opstod korstoget sent, det havde et begrænset omfang og varede forholdsvis kort tid. Jihad er nærværende fra begyndelsen af islams historie — i skrifterne, i profetens liv, og i hans fællers og efterfølgeres handlinger". Er Selch Jensen uenig i denne vurdering?

3. Hvorfor udtaler Selch Jensen sig subjektivt og negativt i sit foredrag om en bog, som han tydeligvis ikke har læst?

4. Hvor skriver vi i bogen noget som helst om, at korstogene skulle have været "et nødvendigt forsvar" for kristendommen? Og hvor hævder vi i bogen, at denne udvikling skulle finde sted - "dengang som nu"? Hvor i bogen forsøger vi et "skingert opgør med alt, hvad der har med islam, indvandring og kulturmøde at gøre"?

5. Hvordan løber vi "åbne døre ind" med vores bog "Korstogene – islams ekspansion og kristen modoffensiv", når stort set samtlige undervisningsbøger og standardværker på dansk om korstogene hidtil har givet en helt anden fremstilling, hvor man fortrænger islams ekspansion fra baggrundshistorien om korstogene?

*

Vedr. ovenstående

Da Michael Pihl og Jesper Rosenløv i slutningen af januar sendte ovenstående til mig og bad mig trykke det i Tidehverv, orienterede jeg pr. mail Carsten Selch Jensen om, at jeg agtede at trykke det, og tilbød ham at få sit foredrag og / eller et svar på Pihl og Rosenløvs genmæle mod hans foredrag trykt i Tidehverv.

Dette har Carsten Selch Jensen ikke ønsket.

Carsten Selch Jensen mailede til mig, at det ville være en krænkelse af ophavsretten, hvis jeg lod citater fra hans endnu ikke publicerede foredrag trykke.

Derfor har Pihl og Rosenløv erstattet de direkte citater med referater fra foredraget, som jo er blevet holdt offentligt.

– Agnete Raahauge